

Czwartek, 6 października 2022 r.

P9_TA(2022)0354

Wyniki przeprowadzonego przez Komisję przeglądu 15-punktowego planu działania w sprawie handlu i zrównoważonego rozwoju

Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 6 października 2022 r. w sprawie wyników przeprowadzonego przez Komisję przeglądu 15-punktowego planu działania w sprawie handlu i zrównoważonego rozwoju (2022/2692(RSP))

(2023/C 132/13)

Parlament Europejski,

- uwzględniając nieoficjalny dokument Komisji z 26 lutego 2018 r. pt. „Feedback and way forward on improving the implementation and enforcement of Trade and Sustainable Development chapters in EU Free Trade Agreements” [Informacje zwrotne i możliwe kierunki działania dotyczące usprawnienia wykonywania i egzekwowania rozdziałów dotyczących handlu i zrównoważonego rozwoju zawartych w unijnych umowach o wolnym handlu] (15-punktowy plan działania),
- uwzględniając komunikat Komisji z 22 czerwca 2022 r. pt.: „Siła partnerstw handlowych: współpraca na rzecz zielonego i sprawiedliwego wzrostu” (COM(2022)0409) (komunikat w sprawie przeglądu handlu i zrównoważonego rozwoju),
- uwzględniając Agendę Organizacji Narodów Zjednoczonych na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030,
- uwzględniając podstawowe konwencje Międzynarodowej Organizacji Pracy (MOP),
- uwzględniając wydaną przez MOP trójstronną deklarację zasad dotyczących przedsiębiorstw wielonarodowych i polityki społecznej (deklarację MNE),
- uwzględniając Ramową konwencję ONZ w sprawie zmian klimatu, w tym porozumienie paryskie z 2015 r.,
- uwzględniając sprawozdania oceniające Międzyrządowego Zespołu PMZ ds. Zmian Klimatu,
- uwzględniając Konwencję o różnorodności biologicznej z 1992 r. i protokoły do niej,
- uwzględniając Konwencję o międzynarodowym handlu dzikimi zwierzętami i roślinami gatunków zagrożonych wyginięciem z 1975 r.,
- uwzględniając komunikat Komisji z 11 grudnia 2019 r. w sprawie Europejskiego Zielonego Ładu (COM(2019)0640),
- uwzględniając komunikat Komisji z 20 maja 2020 r. pt. „Unijna strategia na rzecz bioróżnorodności 2030 – Przywracanie przyrody do naszego życia” (COM(2020)0380),
- uwzględniając komunikat Komisji z 23 lutego 2022 r. w sprawie godnej pracy na całym świecie na rzecz globalnej sprawiedliwej transformacji i trwałej odbudowy (COM(2022)0066),
- uwzględniając komunikat Komisji z 20 maja 2020 r. pt. „Strategia »Od pola do stołu« na rzecz sprawiedliwego, zdrowego i przyjaznego dla środowiska systemu żywnościowego” (COM(2020)0381),
- uwzględniając swoją rezolucję z 26 listopada 2020 r. w sprawie przeglądu polityki handlowej UE ⁽¹⁾ oraz komunikat Komisji z 18 lutego 2021 r. pt. „Przegląd polityki handlowej – otwarta, zrównoważona i asertywna polityka handlowa” (COM(2021)0066),
- uwzględniając pytanie Komisji Handlu Międzynarodowego do Komisji Europejskiej z 16 stycznia 2018 r. w sprawie rozdziałów dotyczących handlu i zrównoważonego rozwoju w umowach handlowych UE (O-000098/2017 – B8-0617/2017),
- uwzględniając nieoficjalny dokument Niderlandów i Francji na temat handlu, skutków społeczno-gospodarczych i zrównoważonego rozwoju z 8 maja 2020 r.;

⁽¹⁾ Dz.U. C 425 z 20.10.2021, s. 155.

Czwartek, 6 października 2022 r.

- uwzględniając swoją rezolucję z 17 lutego 2022 r. w sprawie praw człowieka i demokracji na świecie oraz polityki Unii Europejskiej w tym zakresie – sprawozdanie roczne za rok 2021 ⁽²⁾,
 - uwzględniając swoją rezolucję z 13 marca 2018 r. w sprawie równouprawnienia płci w umowach handlowych zawieranych przez UE ⁽³⁾,
 - uwzględniając trzeci unijny plan działania w sprawie równości płci (GAP) opublikowany 25 listopada 2020 r. (JOIN(2020)0017) i rezolucję Parlamentu z 10 marca 2022 r. w tej sprawie ⁽⁴⁾,
 - uwzględniając sprawozdania roczne Komisji z wdrażania i egzekwowania umów handlowych UE,
 - uwzględniając opinię Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego z 20 października 2021 r. pt. „Rozdziały nowej generacji dotyczące handlu i zrównoważonego rozwoju – przegląd 15-punktowego planu działania”,
 - uwzględniając nieoficjalny dokument Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego z października 2021 r. pt. „Strengthening and Improving the Functioning of EU Trade Domestic Advisory Groups” [Wzmocnienie i poprawa funkcjonowania unijnych wewnętrznych grup doradczych ds. handlu],
 - uwzględniając podręcznik MOP i Komisji dotyczący oceny przepisów dotyczących pracy w umowach handlowych i inwestycyjnych opublikowany w 2017 r.,
 - uwzględniając podręcznik dotyczący wdrażania rozdziału dotyczącego handlu i zrównoważonego rozwoju w umowie handlowej między UE a Ekwadorem opublikowany w 2019 r.,
 - uwzględniając sprawozdanie z maja 2022 r. w sprawie ostatecznego wyniku Konferencji w sprawie przyszłości Europy, a w szczególności postulat zawarty w jego art. 19 ust. 4,
 - uwzględniając pytanie do Komisji w sprawie wyników przeprowadzonego przez Komisję przeglądu 15-punktowego planu działania w sprawie handlu i zrównoważonego rozwoju (O-000029/2022 – B9-0021/2022).
 - uwzględniając art. 136 ust. 5 i art. 132 ust. 2 Regulaminu,
 - uwzględniając projekt rezolucji Komisji Handlu Międzynarodowego,
- A. mając na uwadze, że UE angażuje się na rzecz otwartego i opartego na zasadach systemu handlowego – sprawiedliwego, sprzyjającego włączeniu społecznemu i zrównoważonego; mając na uwadze, że polityka handlowa UE jest ważnym narzędziem geoeconomicznym; mając na uwadze, że pozytywny i proaktywny program handlowy jest kluczowy dla dobrobytu gospodarczego, konkurencyjności, innowacji i tworzenia nowych miejsc pracy wysokiej jakości w Europie;
- B. mając na uwadze, że UE – będąca największym blokiem handlowym na świecie – jest predestynowana do tego, by prowadzić współpracę i rozmowy, globalnie i dwustronnie, z krajami partnerskimi, tak by ściślej respektowano międzynarodowe normy pracy i przepisy środowiskowe dzięki jej polityce handlowej i umowom handlowym;
- C. mając na uwadze, że wszystkie współczesne unijne umowy handlowe zawierają rozdziały dotyczące handlu i zrównoważonego rozwoju; mając na uwadze, że od 2018 r. źródłem wytycznych służących realizacji i egzekwowaniu tych rozdziałów jest 15-punktowy plan działania; mając na uwadze, że Parlament systematycznie apeluje o poprawę wdrażania i skutecznego egzekwowania rozdziałów dotyczących handlu i zrównoważonego rozwoju oraz o możliwość stosowania sankcji w ostateczności;
- D. mając na uwadze, że w czerwcu 2021 r. Komisja rozpoczęła szczegółowy przegląd 15-punktowego planu działania w sprawie handlu i zrównoważonego rozwoju, aby poprawić zdolność ogółu umów handlowych do wspierania zrównoważonego handlu we współpracy z partnerami handlowymi;
- E. mając na uwadze, że UE, dzięki swojej polityce handlowej i działaniom zewnętrznym, wspólnie z Parlamentem, dzięki jego działalności ustawodawczej i dyplomacji parlamentarnej, ugruntowała ideę, zgodnie z którą warunki wytwarzania towarów i usług związane z prawami człowieka, środowiskiem, pracą i rozwojem społecznym są równie istotne co sam handel tymi towarami i usługami;
1. z zadowoleniem przyjmuje publikację wyników przeglądu dotyczącego handlu i zrównoważonego rozwoju; podkreśla, że Parlament od dawna postulował kompleksowy przegląd rozdziałów dotyczących handlu i zrównoważonego rozwoju oraz położenie większego nacisku na ich wdrażanie i egzekwowanie; zauważa, że Komisja wskazała na możliwości poprawy w odniesieniu do sześciu priorytetów polityki;

⁽²⁾ Dz.U. C 342 z 6.9.2022, s. 191.

⁽³⁾ Dz.U. C 162 z 10.5.2019, s. 9.

⁽⁴⁾ Dz.U. C 347 z 9.9.2022, s. 150.

Czwartek, 6 października 2022 r.

2. z zadowoleniem odnotowuje, że Komisja zamierza wzmocnić rozdziały dotyczące handlu i zrównoważonego rozwoju jako instrumenty współpracy oraz wykorzystać wczesną analizę niedociągnięć w celu określenia krajowych priorytetów wdrożeniowych z udziałem społeczeństwa obywatelskiego; zauważa, że przy określaniu niedociągnięć we wdrażaniu należy konsultować się z MOP i z Programem ONZ ds. Ochrony Środowiska oraz uwzględniać wielostronne umowy środowiskowe; uważa szczegółowe, wiążące czasowo plany wdrażania za przydatne narzędzie umożliwiające osiągnięcie pożądaných rezultatów;
3. ponownie podkreśla, że przed rozpoczęciem negocjacji w sprawie nowych umów o wolnym handlu należy starannie ustalić ich zakres; wzywa Komisję, aby ustalając zakres umów, uwzględniła treści istotne z punktu widzenia rozdziału dotyczącego handlu i zrównoważonego rozwoju;
4. popiera plan Komisji, aby udoskonalić postanowienia dotyczące zrównoważonego rozwoju we wszystkich umowach o wolnym handlu z myślą o gospodarce bezemisyjnej oraz priorytetowo traktować dostęp do rynku towarów i usług środowiskowych, a także dostęp do surowców i towarów energetycznych, które mają zasadnicze znaczenie dla funkcjonowania gospodarki bezemisyjnej, pod warunkiem że jest to zgodne ze zrównoważonymi praktykami, nie szkodzi prawom człowieka, prawom pracowniczym i środowisku w państwach trzecich i respektuje wprowadzoną przez ONZ zasadę dobrowolnej, uprzedniej i świadomej zgody; apeluje, aby przeprowadzono kompleksowe oceny wpływu na zrównoważony rozwój w celu określenia przepisów, które nie należą do rozdziałów dotyczących handlu i zrównoważonego rozwoju, a otwierają możliwości lub mogą stanowić wyzwanie dla realizacji celów zrównoważonego rozwoju;
5. przypomina, że Parlament wezwał do wzmocnienia roli delegatur Unii w monitorowaniu realizacji zobowiązań dotyczących handlu i zrównoważonego rozwoju; apeluje o przydzielenie w tym celu delegaturom Unii wystarczających zasobów finansowych i ludzkich oraz o usprawnienie prac służb Komisji, aby zapewnić odpowiednie zaangażowanie w kwestie zrównoważonego rozwoju związane z handlem, a także apeluje o koordynację i realizację programów budowania zdolności w celu promowania zrównoważonego rozwoju; wzywa Komisję i państwa członkowskie do jak najlepszego wykorzystania podejścia Drużyny Europy w celu zapewnienia koordynacji i spójności podczas współpracy z krajami partnerskimi w związaných z handlem kwestiach zrównoważonego rozwoju;
6. z zadowoleniem przyjmuje utworzenie funkcji głównego urzędnika ds. egzekwowania przepisów handlowych oraz przeprojektowanie pojedynczego punktu kontaktowego jako ważne kroki w kierunku wzmocnienia realizacji zobowiązań dotyczących handlu i zrównoważonego rozwoju; przypomina o zobowiązaniu Komisji do nadawania takiej samej wagi domniemanym naruszeniom przepisów dotyczących handlu i zrównoważonego rozwoju jak domniemanym naruszeniom zobowiązań w zakresie dostępu do rynku; zauważa, że do tej pory za pośrednictwem pojedynczego punktu kontaktowego złożono tylko jedną skargę związaną z naruszeniem przepisów dotyczących handlu i zrównoważonego rozwoju; podkreśla znaczenie uwzględnienia w przyszłości jasnych i precyzyjnych zobowiązań w rozdziałach dotyczących handlu i zrównoważonego rozwoju;
7. popiera wzmocnienie ustrukturyzowanej roli wewnętrznych grup doradczych na wszystkich etapach cyklu życia umów handlowych i wzywa do przyznania im roli monitorującej w odniesieniu do konkretnego sposobu wdrażania wszystkich kwestii mających wpływ na zrównoważony rozwój w umowach o wolnym handlu, w tym do przydzielenia im nadzoru nad planami wdrażania; wzywa do przyznania wewnętrznym grupom doradczym wystarczających środków finansowych i pomocy technicznej, aby umożliwić im właściwe wykonywanie ich zadań; podkreśla, że Komisja Handlu Międzynarodowego (INTA) Parlamentu Europejskiego zobowiązała się do organizowania dorocznej debaty z przedstawicielami wewnętrznych grup doradczych; uważa, że ściślejsza wymiana informacji między grupami monitorującymi Parlamentu i stałymi sprawozdawcami z jednej strony a wewnętrznymi grupami doradczymi z drugiej strony ma dla wszystkich uczestniczących istotną wartość; wzywa do utworzenia dobrze funkcjonujących wewnętrznych grup doradczych również w krajach i regionach partnerskich, zgodnie z zaleceniami Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i opiniami wewnętrznych grup doradczych UE; z zadowoleniem odnotowuje, że wewnętrzne grupy doradcze mogą również składać skargi zbiorowe oraz że skarżący mający siedzibę w UE może reprezentować związane z handlem i zrównoważonym rozwojem interesy podmiotu mającego siedzibę w kraju partnerskim; wzywa Komisję do zapewnienia, aby – obok wewnętrznych grup doradczych – również organizacje społeczeństwa obywatelskiego mogły składać skargi zbiorowe;
8. podkreśla, że dalsze dostosowanie egzekwowania przepisów dotyczących handlu i zrównoważonego rozwoju do ogólnego systemu rozstrzygania sporów między państwami oraz rozszerzenie etapu zgodności na spory w ramach rozdziałów dotyczących handlu i zrównoważonego rozwoju doprowadzi do lepszego wdrożenia i egzekwowania zaleceń zawartych w sprawozdaniach zespołu ekspertów; jest zdania, że ustalone na szczeblu krajowym wkłady – jako namacalne zobowiązania stron porozumienia paryskiego – powinny być istotnym czynnikiem przy ocenie, czy miało miejsce jakiegokolwiek naruszenie porozumienia paryskiego; apeluje, aby arbitrzy odpowiedzialni za takie spory posiadali udokumentowaną wiedzę fachową w odpowiednich dziedzinach;
9. podkreśla, że istotna jest ocena ex post środowiskowych i społecznych skutków wszystkich postanowień umów o wolnym handlu oraz przegląd skuteczności postanowień dotyczących handlu i zrównoważonego rozwoju;

Czwartek, 6 października 2022 r.

10. z zadowoleniem odnotowuje, że w dokumencie końcowym zawarto powtarzany od dawna apel Parlamentu o to, by stosowanie sankcji handlowych było ostatecznością w przypadku poważnych naruszeń zobowiązań dotyczących handlu i zrównoważonego rozwoju, a konkretnie podstawowych zasad i praw pracy sformułowanych przez MOP, oraz istotnych naruszeń porozumienia paryskiego; wyraża nadzieję, że na 15. Konferencji Stron Konwencji o różnorodności biologicznej, która odbędzie się w grudniu 2022 r., spełnione zostaną warunki, dzięki którym konwencja stanie się możliwa do egzekwowania, jak przewidziano w komunikacie w sprawie przeglądu dotyczącego handlu i zrównoważonego rozwoju;
11. zauważa, że Komisja nie przedstawiła wzorcowego rozdziału dotyczącego handlu i zrównoważonego rozwoju, oraz uznaje jednocześnie, że wszystkie elementy komunikatu w sprawie przeglądu handlu i zrównoważonego rozwoju muszą być opracowane w sposób dostosowany do potrzeb, w zależności od danego partnera handlowego;
12. oczekuje, że zasady dotyczące wyników przeglądu 15-punktowego planu działania dotyczącego handlu i zrównoważonego rozwoju zostaną odzwierciedlone we wszystkich negocjowanych przez UE umowach handlowych i przyszłych umowach handlowych przedkładanych Parlamentowi do zatwierdzenia, a także w procesie modernizacji wszystkich obowiązujących umów o wolnym handlu, z wykorzystaniem specjalnych klauzul przeglądowych zawartych w istniejących umowach lub innych odpowiednich procedur;
13. uważa, że wyniki procesu przeglądu handlu i zrównoważonego rozwoju stanowią ważny krok w kierunku zapewnienia, aby umowy handlowe spełniały od dawna formułowane przez Parlament postulaty oraz oczekiwania społeczeństwa obywatelskiego i obywateli, a jednocześnie w kierunku zagwarantowania, by umowy handlowe UE pozostały dla partnerów handlowych możliwe do negocjacji i atrakcyjne;
14. podtrzymuje swoje zobowiązanie do dalszej intensyfikacji prac parlamentarnych w zakresie kontroli zobowiązań dotyczących handlu i zrównoważonego rozwoju oraz ich realizacji w całym cyklu życia umów handlowych, w tym za pośrednictwem specjalnych grup monitorujących, specjalnych misji parlamentarnych Parlamentu Europejskiego i ewentualnych wspólnych parlamentarnych komisji monitorujących utworzonych we współpracy z krajami partnerskimi; zwraca się do Komisji o okresowe składanie Parlamentowi za pośrednictwem komisji INTA lub specjalnych grup monitorujących sprawozdań na temat postępów osiągniętych w zakresie zobowiązań dotyczących handlu i zrównoważonego rozwoju oraz realizacji tych zobowiązań przez kraje partnerskie;
15. podkreśla, że aby możliwości gospodarcze powstałe w związku z umowami handlowymi przynosiły korzyści zarówno kobietom, jak i mężczyznom, należy uwzględnić aspekt płci w całym procesie, od oceny wpływu na zrównoważony rozwój po wdrażanie, w tym poprzez przewidzenie specjalnych rozdziałów dotyczących płci;
16. przypomina, że jak wskazano w przeglądzie polityki handlowej, wszystkie przyszłe umowy o wolnym handlu UE powinny zawierać rozdział dotyczący zrównoważonych systemów żywnościowych, powiązany z rozdziałem dotyczącym handlu i zrównoważonego rozwoju;
17. podkreśla, że UE – będąca największym na świecie blokiem handlowym – musi podjąć ambitne działania zgodne z kierunkiem wytyczonym przez Światową Organizację Handlu i opracować dodatkowe autonomiczne instrumenty wspierające globalne działania w dziedzinie klimatu, walkę z utratą różnorodności biologicznej i wylesianiem, poprawę dobrostanu zwierząt, ustanowienie zasad zrównoważonego rozwoju mających zastosowanie do przedsiębiorstw, a także wspierające należytą staranność i zwalczanie pracy przymusowej, wspierające rozwój gospodarki o obiegu zamkniętym i zieloną transformację energetyczną oraz służące zapewnieniu godnej pracy na całym świecie, a także skłaniające partnerów handlowych UE do przestrzegania tych zasad, z wykorzystaniem dialogu i preferencji taryfowych; wzywa Komisję do wykorzystania rozdziałów dotyczących handlu i zrównoważonego rozwoju do promowania ratyfikacji konwencji MOP zawartych w deklaracji MNE;
18. podkreśla, że działania wielostronne są najlepszym sposobem osiągnięcia globalnego przejścia na neutralną pod względem emisji dwutlenku węgla, sprzyjającą włączeniu społecznemu i zrównoważoną gospodarkę, w której przestrzegane są prawa pracowników, oraz wzywa UE do zintensyfikowania prac w tym celu na szczeblu wielostronnym, zwłaszcza w ramach Światowej Organizacji Handlu, oraz przez wspieranie ściślejszej współpracy z MOP, Programem Narodów Zjednoczonych ds. Ochrony Środowiska i współpracy z uwzględnieniem wielostronnych umów środowiskowych;
19. zobowiązuje swoją przewodniczącą do przekazania niniejszej rezolucji Komisji, Radzie, Europejskiemu Komitetowi Ekonomiczno-Społecznemu, rządów i parlamentom państw członkowskich, Międzynarodowej Organizacji Pracy, Programowi Narodów Zjednoczonych ds. Ochrony Środowiska oraz stronom wielostronnych umów środowiskowych.